

Stemverlies kan tussen de oren zitten

‘Een stem is álles voor een zanger’

Een zanger die van het ene moment op het andere zijn stem kwijtraakt, en die vervolgens even snel weer terugvindt: hoe geloofwaardig is dat?

HILDE VAN DEN EYNDE

Het optreden van U2 in Keulen gaat vanavond door. Nochtans moest de Ierse band zijn set zaterdagavond in Berlijn al na het vierde nummer afbreken, omdat zanger Bono plotsklaps problemen met zijn stem had gekregen. Een dag later bleek hij alweer aan de beterende hand. ‘Ik ben bij een goeie dokter langsgeweest. Met zijn hulp zal ik mijn stem weer helemaal terughebben voor de hele verdere duur van de tournee’, liet de zanger op de site van U2 weten.

Griet Laureyns, neus-keel-oorarts met specialisatie stemproblemen van het Ziekenhuis Oost-Limburg in Genk, vindt het geen onaanneemelijk scenario. Op basis van filmpjes van het afgebroken optreden die online circuleren, verwacht ze geen zware stemschade bij de zanger. ‘Hij klinkt wat schor, schraapt zijn keel zo nu en dan, en lijkt wat last te hebben van slijm. Bij het optreden de dag ervoor was alles nog oké. Dan denk ik niet dat hij een zwaar letsel heeft, eerder een voorbijgaande ontsteking of overspannen stemspieren. En gezien zijn arts in Berlijn een spoedig herstel verzekert, is structurele schade, als poliepen, een bloeding in de stemplooiën of cysten op de stemplooiën, uit te sluiten. Daar kom je niet op drie dagen vanaf.’

Voor zanger Stijn Meuris klinkt het verhaal van Bono herkenbaar. Zelf maakte hij eind jaren 90 iets gelijkaardigs mee toen hij met Noordkaap aan het toeren was. ‘De nacht na een optreden was ik van het ene op het andere moment mijn stem kwijt. Ik werd wakker en kon niet eens meer fluiten. Bij de neus-keel-oorarts heb ik met behulp van briefjes moeten uitleggen wat er aan de hand was.’

Wat het probleem bij Bono was, weet Meuris niet, maar in zijn geval moet stress de uitlokkende factor zijn geweest. ‘Ik was zenuw-

achtig geweest voor het optreden, dat uitzonderlijk zou doorgaan in een theaterzaal. Dat zittende publiek reageerde minder uitzinnig dan ik van een festivalpubliek gewend was. En al was dat concert niet slecht gegaan, het zat me niet lekker. Vermoedelijk is dat de trigger geweest.’

Te veel nevenwerkingen

Best mogelijk dat iets dergelijks ook bij Bono heeft gespeeld, denkt Griet Laureyns. ‘Voor zangers van dat niveau is hun stem álles: hun inkomen, hun imago. Als er dan bij het eerste nummer van een concert iets hapert, en het tweede en derde nummer gaan nóg slechter, dan kan een zanger panikeren en kan stress hem volledig doen verkrampen. Dan moet je zijn zelfvertrouwen weer zien op te bouwen. Door op de consultatie te laten zien dat er écht geen letsel op zijn stemplooiën zitten, bijvoorbeeld. Door de logopedist zijn stemspieren los te laten masseren. Zo’n psychologische aanpak en geruststelling zijn superbelangrijk.’

Toen rust bij Meuris het probleem niet bleek te verhelpen en geplande optredens in het gedrang dreigden te komen, greep zijn arts

‘Ooit kreeg ik een cortisonenspuit, recht in mijn keel. Een wondermiddel! Een paar uur later had ik mijn stem terug’

STIJN MEURIS
Zanger

naar een paardenmiddel. ‘Een cortisonenspuit, recht in mijn keel. Een wondermiddel! Een paar uur later had ik mijn stem terug, die avond heb ik gespeeld alsof er niks aan de hand was. Die arts zei er wel bij dat zo’n spuit niet voor herhaling vatbaar was: hij gaf ze absoluut niet graag, wegens te veel nevenwerkingen. Maar het was niet nodig: ik ben mijn stem na dien nooit meer kwijtgespeeld.’

Bezoekje van Bono

Laureyns vermoedt dat zo’n cortisonenkuur ook aan Bono voorgescreven kan zijn, om hem snel weer speelbaar te krijgen. ‘Wellicht heeft hij een milde laryngitis gehad, een ontsteking van de stemplooiën. Vermoedelijk is die niet bacterieel van oorsprong, want hij klinkt niet fors verkouden, zijn neus zit niet verstopt en zijn sinusen klinken vrij. Een virale infectie is waarschijnlijk uitgelokt door reflux: zangers duwen hun maaginhoud wel eens omhoog bij het zingen, met zuurbrand als gevolg. De ontsteking en zwelling die dat geeft, is met een cortisonenbehandeling snel weer onder controle.’

Nadien is het zaak om niet opnieuw in de problemen te komen, zegt Laureyns, door de stemplooiën op te warmen en goed in te zingen voor een optreden, maagbelastende voeding te vermijden en genoeg water te drinken – een stem moet gesmeerd blijven. ‘En Bono mag na het optreden in Keulen altijd langskomen in Genk. Er is nog een plaatsje vrij op de raadpleging. Ik zou die stembanden wel eens met eigen ogen willen zien.’

